

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ В МОЛОКОПРОДУКТОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ

АНТОЩЕНКОВА В.В., АСИСТЕНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. П.ВАСИЛЕНКА

Обґрунтування функціонування системи логістики в молокопродуктовому підкомплексі

The substantiation functioning logistics system in dairy production are presented in this article

Постановка проблеми в загальному вигляді. Існуючі на сьогодні економічні відносини між господарюючими суб'єктами молокопродуктового підкомплексу, які формуються в умовах, невизначеності, нестабільності та недосконалому ринку, не задовольняють ні сільськогосподарських виробників молока ні молокопереробників. На нашу думку логістичний підхід у формуванні і організації всього відтворювального процесу в молокопродуктовому підкомплексі, тобто «матеріально технічне постачання – виробництво сирого молока – реалізація – закупівля сирого молока молокопереробними підприємствами – постачання молока на переробне підприємство – виробництво готової молочної продукції – товаропросування та товаророзподіл готової молочної продукції» якнайкраще задовольнить інтереси суб'єктів господарювання.

Досвід промислово розвинутих країн, використання концепції логістики в організації економічної діяльності промислового підприємства пояснюється й необхідністю підвищення ефективності виробництва за рахунок скорочення витрат у сфері обігу, своєчасної реакції виробників на конкуренцію і кон'юнктуру ринку та прагненням адаптуватися у ситуаціях, що швидко змінюються [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема становлення системи логістики в молокопродуктовому під комплексі постійно знаходиться в полі зору науковців. Особливої уваги заслуговують роботи Т.В. Божидарніка [1], Д. Крисанова[2], Н.А. Славіної, Р.О. Гереліці [3]. Однак, чимало логістичних проблем в молокопродуктовому підкомплексі залишаються не вирішеними, а сформованих і адаптованих до сьогоднішніх умов практичних

* Науковий керівник – Овсїна В.М., д.е.н., професор

рекомендацій і теоретичної бази запровадження логістичної системи в молокопродуктовому виробництві не існує.

Формулювання цілей статті. Дослідження стану та перспектив становлення системи логістики в молокопродуктовому підкомплексі.

Виклад основного матеріалу. Економічні відносини в молокопродуктовому підкомплексі незалежної України, які сформовані в умовах невизначеності і хаотичності ринкового середовища, потребують високоефективних способів і методів управління господарською діяльністю. І логістичний підхід в організації постачання, виробництва, розподілу та збуту молока та молока продукції, а також вихід логістичної системи за межі економічного середовища і врахування соціальних, екологічних і політичних аспектів шляхом максимального співвідношення вигод і витрат, дає колосальні результати.

В. Сергєєв розглядає логістичну систему як «складну, організаційно завершену економічну систему, що складається з елементів-ланок, взаємозв'язаних в єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їй потоками, сукупність, межі та завдання функціонування яких об'єднані загальними цілями організації бізнесу і зовнішніми цілями [4].

М. Васелевський, Р. Патора зауважують, що до складу цієї системи входить сукупність таких підсистем, як виробництво, транспортування, складування, постачання, збут – разом з відносинами між ними і між їх властивостями, що обумовлює переміщення потоків матеріалів, фінансових засобів і інформації [5].

Є. Крикавський зазначає, що логістична система – це адаптивна система зі зворотним зв'язком, яка виконує ті чи інші логістичні функції (операції), складається із підсистем і має розвинуті внутрішньо-системні зв'язки та зв'язки із зовнішнім середовищем [6]. На думку Вахович І.М., та Камінської І.М. такий системний підхід до розуміння сутності логістичної системи є дещо обмеженим, адже є недостатньо конструкційним з економічної точки зору. Виходячи з цього, логістичну систему вони визначають як організовано-структуровану економічну систему зі зворотними зв'язками, взаємопов'язаними елементами якої є виробництво, транспортування, складування, постачання і збут, які супроводжуються товарно-матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками [7].

Є. Крикавський виділяє наступні характерні властивості логістичної системи: система завжди структурується на відповідні елементи системи; елементи системи в конкретний момент часу у певний спосіб упорядковані; така організація елементів системи

визначає зміст відносин і зв'язків; система, як цілісна організація елементів формує нові емерджентні властивості як властивості цілісної системи, що не є притаманні жодному зі складових елементів, розглянутих окремо; логістична система характеризується, крім того існуванням та пріоритетом процесів матеріальних і інформаційних потоків.

А. Кальченко, що логістична система, як механізм включає матеріальні засоби, що забезпечують рух товарів у логістичному ланцюгу (склади, вантажно-розвантажувальні механізми, транспортні засоби), виробничі запаси та засоби управління усіма ланками такого ланцюга й дає змогу досягати ефекту завдяки чіткій злагодженості у діях спеціалістів різноманітних служб, які беруть участь в управлінні матеріальним потоком». Ціллю логістичної системи є доставка у задане місце потрібної кількості та асортименту максимально підготовлених для виробничого чи особистого споживання товарів і виробів із мінімальними витратами [8].

В.Є. Ніколайчук логістичну систему трактує, як цілісну сукупність різноманітних тісно взаємодіючих між собою елементів, які об'єднані в підсистеми і субсистеми, які наділені високими адаптивними властивостями в процесі виконання комплексних логістичних функцій і операцій [9].

Д. Крисанов зауважив, що постійна трансформація взаємозв'язків, взаємозалежностей та взаємовідносин між суб'єктами господарювання агропродовольчого комплексу, а також із зовнішнім середовищем ставить перед необхідністю створення адаптованих до мінливої економічної ситуації логістичних систем, функціонування яких сприятиме прискоренню процесів формування товарних партій продукції, їх своєчасного та без втрат доставки в місця призначення, підвищенню конкурентоспроможності виробників тощо [3].

При формуванні логістичної системи в молокопродуктовому підкомплексі необхідно володіти достатнім об'ємом оперативної і достовірної інформації про ринок, виробництво, сировинні і інформаційні потоки.

Логістичну систему молокопродуктового підкомплексу можна розглядати, як сукупність суб'єктів, методів, об'єктів, цілей і підсистем, які функціонують на принципах синергичності; динамічності, комплексності, гнучкості та доцільності. Підсистеми умовно можна розділити на функціональні та забезпечуючі підсистема. До функціональних підсистем входять: виробнича (представлена с.г. підприємствами, господарствами населення, посередниками); закупівельну (забезпечує закупівлю сировини і матеріальних ресурсів);

транспортну (представлена матеріально-технічною базою); сертифікаційна (представлена лабораторією з аналізу якості сировини); переробна (представлена потужностями молокопереробного підприємства, обладнаннями); складська (представлена складськими приміщеннями, технологічним обладнанням, устаткуванням).

До забезпечуючої підсистем можна віднести: інформаційну (представлена забезпечує інформаційний зв'язок між елементами логістичної системи); контролююча (представлена контролюючими органами, відповідальних за виконання відповідних логістичних операцій і функцій); кадрова (представлена кваліфікованим персоналом, головна мета яких досягти логістичних цілей).

Висновки. Вимоги споживачів за термінами та якістю доставки продукції щодня посилюються, а тому оптимізація логістичних ланцюгів, їх адаптація до ринкових змін, ефективне управління логістичними процесами, контроль виконання зобов'язань за поставками є основними умовами виживання на конкурентному ринку. Отже, запровадження інтегрованої логістичної системи для, яка б задовольняла інтереси і молочного скотарства і молокопереробної галузі сьогодні стає запорукою успішного функціонування молокопродуктового підкомплексу вцілому.

Література.

1. Божидарнік Т.В. Реінженіринг бізнес-процесів у молокопродуктовому ланцюзі / Т.В. Божидарнік // Науковий журнал «Логістика: теорія та практика» Луцького національного технічного університету. – №1. – Луцьк, 2012. С.15-21.

2. Крисанов Д. Передумови та чинники впровадження логістичних інновацій в агропродовольчому комплексі України Економіст №12, 2010, [стаття]. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc.../39-41.pdf>

3. Герелиця Р.О. Вдосконалення транспортно-логістичного процесу в молокопродуктовому підкомплексі. Збірник наукових праць (економічні науки), №10,2010. [стаття]. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znrtdau/2010_10/10-24.pdf

4. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе: Учебник. / В.И. Сергеев – М.: ИНФРА-М, 2001. – 608 с.

5. Васелевський М., Патора Р. Інформація та кадри в логістичних системах. / М. Васелевський, Р. Патора – Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2001. –272 с.

6. Крикавський Є.В. Логістичне управління: Підручник. / Є.В. Крикавський – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 684 с.

7. Вахович І.М. Методологічні засади проектування логістичних систем промислових підприємств / І.М. Вахович, І.М. Камінська // Науковий журнал «Логістика: теорія та практика» Луцького національного технічного університету. – №1. –Луцьк, 2011. С.27-36.

8. Кальченко А.Г. Основи логістики : Підручник. / А.Г. Кальченко – К.: Знання, 1999 р.

9. Николайчук В.Е. Логистика. / В.Е. Николайчук – СПб: Питер, 2001. – 160с.